

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,
Tel. (8 706) 64 715, faks.(8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt , http://www.enmin.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-11-02

Nr. (8.1-10)3- 1967

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), įvertinusi suinteresuotų institucijų pateiktas pastabas ir pasiūlymus, teikia Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13, 14, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymų projektai).

I. Sprendžiama problema	<p>1. Esamas teisinis reglamentavimas neleidžia gaminantiems vartotojams gaminti ir vartoti elektros energiją geografiškai skirtingose vietose.</p> <p>2. Teisės aktuose nėra reglamentuota asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektros energijos gamybos įrenginių statyba ir įrengimas per trečiuosius asmenis.</p> <p>3. Esamas teisinis reglamentavimas nenumato tinklų operatorių sąnaudų, susijusių su asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektros įrenginių prijungimu prie elektros tinklų, diferencijavimo t. y. visi asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintą įkainį.</p> <p>4. Esamas teisinis reglamentavimas neužtikrina gaminančių vartotojų plėtros daugiabučiuose.</p> <p>5. Neužtikrinta gaminančių vartotojų teisėtų lūkesčių apsauga.</p> <p>6. Gaminančių vartotojų elektrinėms taikomi pertekliniai technologiniai ribojimai, administracinės procedūros (leidimai).</p>
	<p>Siūloma:</p> <p>1. sudaryti sąlygas gaminantiems vartotojams gaminti ir vartoti elektros energiją geografiškai skirtingose vietose;</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>2. nustatyti, kad asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektros energijos gamybos įrenginiai gali būti statomi, įrengiami ir eksploatuojami</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka trečiųjų asmenų, gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimą gaminti elektros energiją;</p> <p>3. nustatyti elektros tinklų operatorių sąnaudų, susijusių su asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektros įrenginių prijungimu prie elektros tinklų, diferencijavimą;</p> <p>4. sudaryti sąlygas, leidžiančias asmenims gaminti elektros energiją ne tik bendroms daugiabučio, bet ir butų reikmėms;</p>

	<p>5. apsaugoti gaminančių vartotojų teisėtus lūkesčius dėl į elektrines atliktų investicijų atsipirkimo, nustatant gaminančių vartotojų elektros energijos kaupimo laikotarpio galiojimą laike;</p> <p>6. leisti įsirengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, kurių įrengtoji galia neviršytų vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios ir nebūtų didesnė kaip 500 kW;</p> <p>7. padidinti gaminančių vartotojų leidžiamų įsirengti elektrinių suminę galią nuo 100 MW iki 200 MW, paskirstant 100 MW buitiniams vartotojams ir 100 MW kitiems asmenims;</p> <p>8. supaprastinti mažos iki 30 kW galios elektrinių įrengimo procedūras.</p>																																																					
III. Priemonių kaštai	<p>Siūlomų pakeitimų kontekste valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų poreikio Įstatymų projektams įgyvendinti nenumatoma. Tačiau siūlomų pakeitimų kontekste prognozuojama nedidelė įtaka elektros energijos tinklų sąnaudoms, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų surinkimui.</p> <p>1. Įtaka elektros energijos tinklams: Atsižvelgiant į tai, kad gaminančių vartotojų plėtra didinant elektrinių suminę galią nuo 100 MW iki 200 MW pagal prielaidas vyktų tolygiai iki 2025 m., atitinkamai investicijos į skirstomąjį elektros tinklą, reikalingos sudaryti sąlygas prijungti gaminančių vartotojų elektrines, pasiskirstytų tolygiai pamečiui iki 2025 m., todėl, manytina, kad dėl gaminančių vartotojų reikalinga tinklo plėtra neturėtų didelės finansinės įtakos skirstomojo elektros tinklo sąnaudoms ir atitinkamai likusiems (negaminantiems) elektros energijos vartotojams (žr. 1 lentelę). Atsižvelgiant į AB „Energijos skirstymo operatorius“ pateiktus duomenis, galimi trys gaminančių vartotojų plėtros scenarijai:</p> <p>1) gaminantys vartotojai pasiskirsto tolygiai visoje Lietuvos teritorijoje;</p> <p>2) gaminantys vartotojai pasiskirsto netolygiai (dalis koncentruojasi kvartalais, dalis pavieniai);</p> <p>3) gaminantys vartotojai pasiskirsto netolygiai (koncentruojasi kvartalais tik keliuose Lietuvos regionuose).</p> <p>1 lentelė.</p> <table><tr><th rowspan="2"></th><th rowspan="2">Elektrinių bendra įrengtoji galia, MW</th><th colspan="3">Investicijos į skirstomąjį tinklą, mln. EUR</th></tr><tr><th>1 scenarijus</th><th>2 scenarijus</th><th>3 scenarijus</th></tr><tr><td>2018 m.</td><td>10</td><td>0,25</td><td>0,43</td><td>0,7</td></tr><tr><td>2019 m.</td><td>30</td><td>0,5</td><td>0,86</td><td>1,4</td></tr><tr><td>2020 m.</td><td>60</td><td>0,75</td><td>1,29</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2021 m.</td><td>90</td><td>0,75</td><td>1,29</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2022 m.</td><td>120</td><td>0,75</td><td>1,29</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2023 m.</td><td>150</td><td>0,75</td><td>1,29</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2024 m.</td><td>180</td><td>0,75</td><td>1,29</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2025 m.</td><td>200</td><td>0,5</td><td>0,86</td><td>1,4</td></tr><tr><td>Viso</td><td>200</td><td>5</td><td>8,6</td><td>14</td></tr></table>		Elektrinių bendra įrengtoji galia, MW	Investicijos į skirstomąjį tinklą, mln. EUR			1 scenarijus	2 scenarijus	3 scenarijus	2018 m.	10	0,25	0,43	0,7	2019 m.	30	0,5	0,86	1,4	2020 m.	60	0,75	1,29	2,1	2021 m.	90	0,75	1,29	2,1	2022 m.	120	0,75	1,29	2,1	2023 m.	150	0,75	1,29	2,1	2024 m.	180	0,75	1,29	2,1	2025 m.	200	0,5	0,86	1,4	Viso	200	5	8,6	14
	Elektrinių bendra įrengtoji galia, MW			Investicijos į skirstomąjį tinklą, mln. EUR																																																		
		1 scenarijus	2 scenarijus	3 scenarijus																																																		
2018 m.	10	0,25	0,43	0,7																																																		
2019 m.	30	0,5	0,86	1,4																																																		
2020 m.	60	0,75	1,29	2,1																																																		
2021 m.	90	0,75	1,29	2,1																																																		
2022 m.	120	0,75	1,29	2,1																																																		
2023 m.	150	0,75	1,29	2,1																																																		
2024 m.	180	0,75	1,29	2,1																																																		
2025 m.	200	0,5	0,86	1,4																																																		
Viso	200	5	8,6	14																																																		
	<p>2. Įtaka VIAP lėšoms: Atsižvelgiant į tai, kad gaminančių vartotojų plėtra didinant elektrinių suminę galią nuo 100 MW iki 200 MW pagal prielaidas vyktų tolygiai iki 2025 m., apskaičiuota prognozuojama gaminančių vartotojų nesumokėtų VIAP lėšų suma pamečiui iki 2025 m. Manytina, kad gaminančių vartotojų elektrinių plėtra neturėtų didelės finansinės įtakos VIAP lėšų surinkimui ir atitinkamai likusiems (negaminantiems) elektros energijos vartotojams (žr. 2 lentelę).</p>																																																					

	2 lentelė.								
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
	Elektrinių rengtoji galia, MW	10	30	60	90	120	150	180	200
	Elektrinių metinis gamybos kiekis, MWh	10 260	30 780	61 560	92 340	123 120	153 900	184 680	205 200
	Gaminančių vartotojų nesumokėto VIAP mokesčio suma, mln. EUR	0,147	0,431	0,865	1,293	1,724	2,155	2,586	2,873
IV. Nauda visuomenei	<p>Įgyvendinus siūlomas priemones, numatoma spartesnė gaminančių vartotojų įrengtų elektrinių plėtra, kuri prisidėtų ne tik prie klimato kaitos poveikio mažinimo, bet ir prie šalies ekonomikos augimo, užtikrintų aukštos pridėtinės vertės darbo vietų kūrimąsi, taip pat paskatintų didesnę vietinės iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos gamybą, mažinant elektros energijos importą iš trečiųjų šalių.</p> <p>Prognozuojama, kad, įgyvendinus gaminančių vartotojų įrengtų elektrinių plėtrą iki 200 MW, iš 220 mln. Eur investicijų vertės 50 proc. investicijų galėtų atitekti Lietuvos pramonės gaminamai produkcijai įsigyti ir 20 proc. importuojamai produkcijai įsigyti.</p> <p>Įvertinus darbo imlumą, plėtros mastą, laikotarpį ir šiuo metu esamą darbuotojų, dirbančių saulės modulių gamybos sektoriuje, skaičių, papildomai šiame gamybos sektoriuje galėtų būti sukurta apie 150–200 naujų, aukštą pridėtinę vertę sukuriančių darbo vietų.</p> <p>Prognozuojama, kad kasmet saulės elektrinėse būtų pagaminama apie 200 GWh vietinės iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos savoms reikmėms ir ūkio poreikiams, iš kurių 30–40 proc. – 60–80 GWh būtų suvartojama iš karto, o kiti 60–70 proc. – 120–140 GWh būtų suvartoti pasinaudojant dvipusės elektros energijos apskaitos principais, sumokant pasinaudojimo elektros tinklais mokesť.</p> <p>Įvertinus prognozuojamą gaminančių vartotojų elektrinių suminės įrengtosios galios plėtrą iki 200 MW, metinį elektros energijos gamybos ir vartojimo mastą bei mažmeninę elektros kainą ir elektros energiją gaminantiems vartotojams nustatytą naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą, dėl dvipusės apskaitos gaminantys vartotojai, gaminantys elektros energiją saulės elektrinėse, galėtų sutaupyti apie 17–18 mln. Eur per metus.</p>								

Įstatymų projektai atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

2018 m. rugsėjo 14 d. Įstatymų projektai pateikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos, AB „Energinės skirstymo operatorius“, Litgrid AB, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Nacionalinei

pasyvaus namo asociacijai, Lietuvos būsto rūmams, Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungai ir Lietuvos vartotojų organizacijų aljansui.

Įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punktu, 2018 m. spalio 15 d. suorganizuotas suinteresuotų institucijų pasitarimas.

Energetikos ministerija, įvertinusi 2018 m. spalio 15 d. tarpinstituciniame pasitarime gautas papildomas pastabas ir pasiūlymus, patikslino Įstatymų projektus ir, vadovaudamasi protokoliniu sprendimu, atnaujintus Įstatymų projektus elektroniniu paštu išsiuntė suinteresuotoms institucijoms išvadoms gauti.

Papildomas pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymų projektų elektroniniu paštu teikė Teisingumo ministerija ir AB „Lietuvos energija“. Visos papildomos pastabos įvertintos ir aptartos su jas pateikusiais asmenimis elektroniniu paštu ir telefoninio pokalbio metu. Kitos institucijos papildomų pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymų projektų nepateikė.

Pažymėtina, kad Aplinkos ministerijos 2018 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. (52-1)-D8-4457 pateikta pastaba dėl Įstatymų projektuose vartojamo termino „**klimato kaitos specialiosios programos lėšos**“ įvertinta ir į ją atsižvelgta kitame AIEI pakeitimo projekte (TAIS Nr. 18-5895), kurį priėmus būtų atitinkamai koreguojami teikiami Įstatymų projektai.

Taip pat pažymėtina, kad AB „Lietuvos energija“ siūlė numatyti vėlesnę Įstatymų projektų įsigaliojimo datą, t. y. 2020 m. sausio 1 d. Energetikos ministerija pažymi, kad įstatymų projektų įsigaliojimo data – 2019 m. balandžio 1 d. sietina su gaminantiems vartotojams taikomu elektros energijos kaupimo laikotarpiu, kuris skaičiuojamas nuo einamųjų metų balandžio 1 d. iki kitų metų kovo 31 d., tačiau, įvertinusi AB „Lietuvos energija“ argumentus, Energetikos ministerija siūlo numatyti vėlesnę Įstatymų projektų įsigaliojimo datą – 2019 m. liepos 1 d. Pasitarime suinteresuotos institucijos, išskyrus AB „Lietuvos energija“, neprieštaravo šiam pasiūlymui. Pažymėtina, kad numačius AB „Lietuvos energija“ pasiūlytą Įstatymų projektų įsigaliojimo datą, t. y. 2020 m. sausio 1 d., gaminančių vartotojų plėtra, siekiant Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje nustatytų tikslų, bus sustabdyta iki 2020 m.

Energetikos ministerija atsižvelgė į Teisingumo ministerijos pasiūlymą įvertinti, ar dėstomoje Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 17 dalyje neturėtų būti nurodomi ne tik asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, bet ir jau tapę gaminančiais vartotojais asmenys (tuo atveju, jeigu jie, pavyzdžiui, jau turėdami tokį statusą, siektų dar plėsti elektros gamybos pajėgumus). Pažymėtina, kad statybos apibrėžimas apima ir elektros energijos gamybos įrenginių rekonstrukciją (papildoma plėtra). Be to, elektros tinklų operatorius teikia informaciją Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos apie visas prijungimo sąlygas, išduotas asmenims, pagal kurias gali būti statomi nauji ar plečiami esami elektros energijos gamybos pajėgumai. Manome, kad pasiūlytas teisinis reglamentavimas yra pakankamas, o papildomos nuostatos perteklinės.

Energetikos ministerija įvertino Teisingumo ministerijos pasiūlymą apibrėžti formuluotės „per trečiuosius asmenis siekia tapti gaminančiais vartotojais“ turinį. Pažymėtina, kad trečiųjų asmenų sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 49 dalis:

„**Tretieji asmenys** – elektros energijos gamintojai, tiekėjai ir vartotojai, kurie šiame įstatyme nustatyta tvarka įgyja teisę pasinaudoti elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiųsti teisės aktų nustatyta tvarka“.

Kitos gaminančių vartotojų ir trečiųjų asmenų sąveiką reglamentuojančios nuostatos yra nustatytos AIEI projekte, todėl manome, kad pasiūlytas teisinis reglamentavimas yra pakankamas.

Atsižvelgiant į tai, kad į daugumą suinteresuotų institucijų pateiktų pastabų ir pasiūlymų buvo atsižvelgta, o dalis pastabų, į kurias nebuvo atsižvelgta, suderinta tarpinstituciniame pasitarime ir elektroniniu paštu, derinimo pažyma nėra rengiama.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Atsinaujinančių energijos išteklių skyriaus (vedėja Dovilė Almanytė, tel. 8 706 64 696, el. p. dovile.almanyte@enmin.lt) vyriausiasis specialistas Sergej Garbar (tel. 8 706 64 681, el. p. sergej.garbar@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13, 14, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13, 14, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 2 lapai.
4. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
5. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13, 14, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas, 8 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13, 14, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
7. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 2 lapai.
8. Tarpinstitucinio pasitarimo protokolo Nr. PR-42 kopija, 4 lapai.
9. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas